

ศูนย์ธรรมชาตินำวิถีธรรมชาติ

โรงพยาบาลโพธาราม

จิตอาสาออกรีวิวโรงพยาบาล

โรงพยาบาลส่วนใหญ่มัก “ตั้งรับ” กับความเจ็บป่วยของประชาชน แต่สำหรับโรงพยาบาลโพธาราม จังหวัดราชบุรี ที่นี้ทำงาน “เชิงรุก” เพื่อแบ่งปันความรู้ในการดูแลสุขภาพในแนวทางการแพทย์ผสมผสานให้กับชาวบ้านในพื้นที่ และจังหวัดใกล้เคียง รวมไปถึงเดินทางไปให้ความช่วยเหลือในพื้นที่ที่ประสบภัยพิบัติอีกด้วย

จุดตั้งต้นของ “จิตอาสา” ที่นี้มาจากเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล ทั้งแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่ และยังขยายผลของความดี ทำให้ชาวบ้านคนธรรมดาๆ ในหลากหลายอาชีพที่สนใจการแพทย์แบบผสมผสานเข้ามาเป็นจิตอาสาอีกด้วย

ความเป็นมาจิตอาสาออกรีวิวโรงพยาบาล และสิ่งที่ทำให้งานจิตอาสาในครั้งนี้ประสบความสำเร็จเป็นสิ่งที่น่าสนใจทีเดียว

จุดตั้งต้น ของจิตอาสา

คุณภานุ นาคงาม พยาบาลวิชาชีพ เล่าว่าจุดตั้งต้นของความดี เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2545 ได้มีกลุ่มคนในโรงพยาบาลลุกขึ้นตอบคำถามของกลุ่มที่ว่า “การที่เราปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนในเขตตำบลโพธาราม

โดยวิธีการทางการสาธารณสุขนั้น ไม่ได้ตอบโจทย์ปัญหาชีวิต ความเป็นอยู่ สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม กับบุคคลเหล่านั้นได้” ด้วยการชวนกันออกไปช่วยเหลือชาวบ้าน โดยการนำของ **คุณธนวรรณ สิ้นประเสริฐ** พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ แผนกจักษุวิทยา พร้อมด้วยสมาชิกแพทย์ พยาบาล เภสัชกร สมาชิกในโรงพยาบาลหลายแผนก รวม 20 คน เริ่มออกให้บริการในวันหยุดราชการในพื้นที่ใกล้เคียงโรงพยาบาลเพื่อตรวจรักษา ส่งเสริมป้องกัน ให้ความรู้ด้านสุขภาพกับชาวบ้าน

หลังจากออกพื้นที่บ่อยครั้งอย่างต่อเนื่อง ก็ช่วยกระตุ้นจิตสำนึกของสมาชิกในโรงพยาบาลให้มีจิตอาสาเพิ่มขึ้น เครือข่ายเริ่มเติบโตขึ้นมาเป็นประมาณ 40-50 คน ทีมกลุ่มจิตอาสาเริ่มทำกิจกรรมเป็นมาตรฐานและมีระบบมากขึ้น มีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกทุกคน รวมทั้งตั้งเป็น “**ชมรมอาสา อัมรินทร์**”

จน พ.ศ. 2549 ปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ 60 ปี อาสาสมัครจิตอาสาในทีมชมรมอาสาอัมรินทร์ ได้ออกช่วยเหลือดูแล

ด้านสุขภาพประชาชนที่บริเวณพระบรมรูปทรงม้า หลังเสร็จงาน ทุกคนมีความสุข อิ่มเอมใจ และจับมือปฏิญาณตนขอเป็นส่วนหนึ่งของจิตอาสาหน่วยนิคมของประเทศไทย จะช่วยเหลือผู้อื่นทุกครั้ง เท่าที่จะทำได้อย่างเต็มความสามารถ ในทุกพื้นที่ “ขอเป็นข้าราชการบาททุกชาติไป”

หลังจากเหตุการณ์นั้น กลุ่มมีการออกช่วยเหลือเหตุการณ์ภัยพิบัติทั่วประเทศไทย เช่น จังหวัดอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ลพบุรี นครราชสีมา ปราจีนบุรี นครศรีธรรมราช กรุงเทพฯ เป็นต้น และยังคงออกช่วยเหลือในพื้นที่ ตามงานสำคัญต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ โดยปฏิบัติการณ์นอกเวลาราชการและวันหยุดราชการเช่นเดิม

กำเนิด “ศูนย์ธรรมชาตินำบัดวิธีธรรม”

ต่อมา นายแพทย์วัชระ ก้อนแก้ว นายแพทย์ชำนาญการด้านโรคหัวใจ ได้มีโอกาสไปศึกษา “การแพทย์วิถีธรรม” ตามแนวทางของหมอเขียว-ใจเพชร กล้าจน ซึ่งนำกระบวนการทางพระพุทธศาสนา มาผนวกกับการแพทย์ผสมผสานแบบพึ่งตนเอง ตามแนวทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 นายแพทย์วัชระจึงนำมาปรับใช้ในพื้นที่อำเภอโพธาราม ผลจากการดำเนินโครงการพบว่าเป็นที่น่าพึงพอใจอย่างมาก จากการ

วิจัยเก็บข้อมูลของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลโพธาราม พบว่ามีการลดการใช้ยาแผนปัจจุบัน และชาวบ้านมีสุขภาพที่ดีขึ้น

จนปี 2555 นายแพทย์สุภักดิ์ ปิติภากร ได้ย้ายจากจังหวัดเชียงราย มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลโพธาราม ท่านมีความเลื่อมใสศรัทธาในพุทธศาสนา และมีความสนใจในแนวทางการแพทย์วิถีธรรม ที่นายแพทย์วัชระนำมาใช้เป็นแนวทางในการทำงาน ประกอบกับลุงละอองและป้ามาลี ชาวโพธาราม มีจิตศรัทธาน้อมเกล้าฯ ถวายที่ดินจำนวน 38 ไร่ แต่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเทพรัตนฯ ทรงรับพื้นที่ และพระราชทานให้โรงพยาบาลโพธารามดูแลเพื่อความยั่งยืน ในที่สุดนายแพทย์สุภักดิ์จึงนำพื้นที่นั้นมาจัดสร้างอาคาร “ศูนย์ธรรมชาตินำบัดวิธีธรรม โรงพยาบาลโพธาราม” โดยใช้งบประมาณจากผู้มีจิตอาสาเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์

แนวทางการทำงานของจิตอาสา

คุณภาณุเล่าว่า กระบวนการทำงานของจิตอาสา “ศูนย์ธรรมชาติบำบัดวิถีธรรม โรงพยาบาลโพธาราม” เป็นไปอย่างสมัครใจ และทำงานบนพื้นฐานของความสุขในการเป็นผู้ให้ แรกเริ่มของการทำกิจกรรมมีอุปสรรคปัญหาที่สำคัญคือเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแพทย์วิถีธรรมที่อาสาสมัครแต่ละคนอาจจะมีความรู้ไม่มากนัก แต่เมื่อค่อยๆ สังคมจากการเรียนรู้ร่วมกันจากการไปลงมือปฏิบัติ ปัญหานี้ก็หมดไป

โดยปกติทั่วไป การออกไปให้ความรู้แก่ชาวบ้านของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมักเป็นลักษณะการนำความรู้ไปให้ชาวบ้าน แต่การทำงานของอาสาสมัครของศูนย์ธรรมชาติบำบัดวิถีธรรม เป็นไปในลักษณะของการแบ่งปันความรู้ และพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับชาวบ้าน และใช้การสังเกตว่าชาวบ้านในแต่ละพื้นที่สนใจเรื่องใด ก็จะขยายความรู้เรื่องนั้น ส่วนรูปแบบการทำงานจะยึดหลัก **“ที่ไหนมีการรวมกลุ่มก็ไปที่นั่น”** เช่น หากมีการประชุมของหมู่บ้านหรือตามงานบุญ งานวัด อาสาสมัครของศูนย์ฯ ก็จะขอร่วมกลุ่มพูดคุยในวันนั้นด้วย และแบ่งปันความรู้ของตนเองเกี่ยวกับการแพทย์บำบัดวิถีธรรม แนะนำชักชวนให้หัน

มาดูแลสุขภาพก่อนการเจ็บป่วย ตั้งแต่การปลูกผักปลอดสารพิษ การดูแลสุขภาพตามแนวทางของหมอเขียว เช่น การปรับสมดุลร้อนเย็นของร่างกาย ด้วยการรับประทานอาหารและน้ำสมุนไพร วิธีกัวชาชุดสารพิษ การพอกสมุนไพรดูดสารพิษ สนับสนุนให้ชาวบ้านปลูกสมุนไพรที่ช่วยปรับสมดุลร่างกาย เช่น ต้นย่านาง อ่อมแซบ หญ้าหวาน ใบเตย ฯลฯ

ขณะเดียวกัน การที่อาสาสมัครของศูนย์ฯ เปิดรับฟังความรู้ความคิดเห็นของชาวบ้าน ขณะที่ไปให้ความรู้ ก็ทำให้อาสาสมัครได้รับความรู้ในการดูแลสุขภาพแบบพื้นบ้านจากชาวบ้านกลับมาด้วย

คุณภาณุเล่าว่าการออกเผยแพร่ความรู้ในชุมชนต่างๆ นอกจากอาสาสมัครซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลแล้ว ก็ยังมี

อาสาสมัครที่เป็นชาวบ้านทั่วไปที่มีความสนใจมาร่วมด้วย ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อมีการถ่ายทอดความรู้ให้แล้ว ชาวบ้านที่มีความสนใจยิ่งกลายเป็นผู้รู้หรือวิทยากรของชุมชนนั้นๆ ทำให้เกิดความยั่งยืนในการนำไปปฏิบัติ ยิ่งเมื่อเห็นผลดีต่อสุขภาพก็ยิ่งเชื่อมั่นในแนวทางที่ว่า “ทุกคนคือหมอรักษาตัวเองที่ดีที่สุด” ทำให้เวลาเจ็บป่วยเล็กน้อย เช่น เป็นหวัด แทนที่จะต้องไปหาหมอ ก็สามารถนำสมุนไพรที่อยู่ใกล้ตัวมาใช้ ที่สำคัญการนำแนวทางแพทย์วิถีธรรมของหมอเขียวมาใช้ เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลได้ทำงานวิจัยไปพร้อมๆ กัน เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพของสมุนไพรที่นำไปใช้ และเพื่อยืนยันถึงความปลอดภัยอีกด้วย

ทางกลุ่มไม่เพียงเข้าไปเป็นจิตอาสาเฉพาะในหมู่บ้านเท่านั้น แต่ยังเข้าไปในโรงงานอุตสาหกรรมใกล้เคียงด้วย เพราะส่วนใหญ่คนที่ทำงานลักษณะนี้มักมีความเสี่ยงด้านสุขภาพ ทางอาสาสมัครก็จะเข้าไปแนะนำเกี่ยวกับการดูแลตนเองตามแนวแพทย์วิถีธรรม เพื่อเป็นการช่วยป้องกันความเจ็บป่วยจากสารพิษต่างๆ

นอกจากนี้ ทีมอาสาสมัครของศูนย์ฯ ยังออกช่วยเหลือในยามเกิดภัยพิบัติ เช่น ในช่วง

ที่ผ่านมา เกิดน้ำท่วมที่จังหวัดสกลนคร ก็ได้เดินทางไปให้ความช่วยเหลือ นำน้ำมันเขียวไปมอบให้ชาวบ้านเพื่อใช้ในการดูแลสุขภาพ สอนวิธีการนวดกดจุดแก้อาการปวดเข่า และแนะนำเกี่ยวกับการปลูกพืชสมุนไพรต่างๆ เพื่อใช้บำบัดอาการป่วย

ทีมอาสาสมัครทุกคนทราบดีว่า การเกิดขึ้นของศูนย์ฯ และการทำงานที่สำเร็จราบรื่นนั้นมาจากความร่วมมือร่วมใจของคนทุกฝ่าย ทั้งผู้อำนวยการโรงพยาบาลโพธารามทุกๆ ท่าน นับจากอดีตจนปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล หน่วยงานต่างๆ ในอำเภอโพธาราม รวมถึงชาวโพธารามทุกคนที่มีจิตอาสา เห็นความสำคัญของการสร้างสังคมที่มีความสุขร่วมกัน โดยยึดแนวทางการทำงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่มีความเสียสละเพื่อผู้อื่นเป็นที่ตั้ง

วันนี้ แม้ศูนย์ธรรมชาติบำบัดวิถีธรรมโรงพยาบาลโพธารามจะไม่ได้มีอาคารที่โอ้อ่า เครื่องอำนวยความสะดวกครบสมบูรณ์ แต่การทำงานของเหล่าอาสาสมัครที่ซบเคื่อนด้วยใจ เพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์มาโดยตลอดได้แผ่ชื่อเสียงขจรขยายไปไกล เหมือนกลิ่นหอมของความดี ที่ผู้คนต่างก็ยกย่องชื่นชมนั่นเอง